

*Горобець Олена Олександрівна,
кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри статистики, ІТ та
математичних методів в економіці;
Національна академія статистики, обліку та аудиту*

ЦИФРОВІЗАЦІЙНІ ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У 2022 р., під час саміту у Давосі, Україну назвали «цифровим тигром», акцентуючи увагу присутніх на здобутках країни у сфері цифровізації. За чотири роки Україна піднялася з 82-ї на 46-ту сходинку у світовому рейтингу за Індексом економічного розвитку уряду, тим самим засвідчивши непохитність відданості ідеї цифровізації. З 2019 р. Україна неухильно наближається до того, щоб стати провідною «цифровою нацією» світу, випереджаючи багатьох своїх регіональних сусідів [1].

Будучи європейською країною та перебуваючи на шляху до вступу до Європейського Союзу (далі - ЄС), Україні важливо враховувати напрацювання та рекомендації ЄС. У контексті цифровізації, ЄС дотримується орієнтованого на суспільство сталого бачення цифрового світу протягом десятиліття, з метою розширення можливостей громадян і бізнесу.

У зверненні про стан ЄС у вересні 2020 р. президентка фон дер Ляєн зазначила, що Європа повинна забезпечити цифровий суверенітет за допомогою спільного бачення ЄС у 2030 р., заснованого на чітких цілях і принципах, наголосивши при цьому, на європейській хмарі, лідерстві в етичному штучному інтелекті, безпечній цифровій ідентичності для всіх, а також значно вдосконаленій інфраструктурі даних, суперкомп'ютерів і підключення.

У березні 2021 р. Європейська Комісія запропонувала шлях до Цифрового десятиліття. Ця політична програма керується Цифровим компасом до 2030 року – планом досягнення цифрової трансформації економіки та суспільства ЄС [2].

Цифрове десятиліття – це всеохоплююча структура, яка керує всіма діями, пов'язаними з цифровими засобами. Метою Цифрового десятиліття є забезпечення роботи всіх аспектів технологій та інновацій для людей [3].

Комісія запропонувала створити своєрідний Цифровий компас, задля реалізації цифрових амбіцій, цілей ЄС до 2030 р. та забезпечити досягнення зазначених цілей. Компас містить розширену систему моніторингу за темпами цифрової трансформації, прогалинами у європейських стратегічних цифрових можливостях, а також впровадженню цифрових принципів (рис. 1).

Перші два вектори на рис. 1 зосереджені на цифрових можливостях в інфраструктурі, освіті та навичках, а два інших зосереджені на цифровій трансформації бізнесу та державних послуг. Із документу [4] «пандемія COVID-19 оголила нову «цифрову бідність», що робить вкрай важливим забезпечити,

щоб усі громадяни та підприємства в Європі могли використовувати цифрову трансформацію для кращого та більш заможного життя».

Рис. 1. Цифровий компас. Траєкторії розвитку ЄС

Джерело: адаптовано автором [4]

Для представників бізнесу Європейською Комісією було визначено наступні ключові вектори трансформації:

- у сфері виробництва: 5G, збирання примислових даних, ШІ, 3D-друк.
- у сфері охорони здоров'я: взаємодія онлайн, запровадження «безпаперових» послуг;
- у сфері будівництва: 3D-друк та впровадження інноваційних технологій, взаємодія, доступність інформації.
- у сфері сільського господарства: цифрові технології ведення сільського господарства, скорочення глобальних викидів парникових газів і використання пестицидів.
- у сфері логістики: зменшення дорожньо-транспортних пригод, покращення якості життя та підвищення ефективності транспортних систем.

Україна розпочала свій шлях цифровізації у 2015 р., запровадивши систему закупівель Prozorro та портал E-Data, зі значним наголосом на прозорості та фіскальній відповідальності. У 2019 р. було створено Міністерство цифрової трансформації. Одним із визначальних моментів у цифровій еволюції України, як для держави так і для окремого громадянина, став запуск додатку Дія та афілійованих сервісів під егідою Дії. Для бізнесу в Україні було запроваджено Дія.City – спеціалізований правовий та податковий режим, покликаний залучити в країну ІТ-компанії. З початку повномасштабного вторгнення кількість користувачів Дії зростає на 20% і у 2023 р. становила 18,6 млн – це половина населення України [1]. Наприкінці 2023 р., проаналізувавши досвід інноваційного розвитку провідних країн світу (Велика Британія, В'єтнам, Ізраїль, Німеччина, Південна Корея, Тайвань, Фінляндія, Швейцарія, Японія) Міністерство цифрової трансформації презентувало «Стратегію розвитку інновацій України до 2030 року» (далі - Стратегія).

З метою забезпечення стабільного інноваційного розвитку країни Мінцифри у Стратегії запропоновано нову організаційну структуру менеджменту:

- Мінцифра відповідатиме за посилення координації;
- Рада з розвитку інновацій – обговорення, підготовку й погодження стратегії;
- Заступники з цифрової трансформації (CDTO) у міністерствах – формування інноваційної політики в різних галузях;
- CDTO в областях – впровадження політики в регіонах;
- Державна агенція з розвитку інновацій – реалізацію стратегії й пошук інвестицій в інновації [5].

У матеріалах документа визначено глобальну мету Стратегії – забезпечення ефективного функціонування економічного, політичного, безпекового, цифрового та соціального кластерів держави за допомогою Екосистеми інновацій.

Ключовою ціллю цифровізації України є забезпечення доступу до всіх державних послуг в Інтернеті до 2030 року. Також Уряд планує залучати інвестиції в штучний інтелект, доповнену(а також віртуальну та змішану) реальність, машинне навчання [6], де питання забезпечення та захисту даних визначено як ключове.

Список використаних джерел

1. Як Україна під час війни стала світовим лідером із цифровізації держуправління. KyivPost. URL: <https://www.kyivpost.com/uk/post/22145>
2. EU Digital Strategy. URL: <https://eufordigital.eu/discover-eu/eu-digital-strategy/>
3. Europe's Digital Decade. URL: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/europes-digital-decade>
4. European Commission. Communication From The Commission to The European Parliament, The Council, The European Economic and Social Committee and The Committee of The Regions. 2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade. 2021. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0118>
5. Мінцифри представило Стратегію розвитку інновацій України — про що в ній ідеться. AIN. URL: <https://ain.ua/2023/12/15/minczyfry-predstavylo-strategiyu-rozvytku-innovaczij-ukrayiny/>
6. Акулюшина М., Ісламова А., Біюк В. Перспективи розвитку цифрової економіки в Україні. *Економіка і суспільство*. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/379856578_PERSPEKTIVI_ROZVITKU_CIFROVOI_EKONOMIKI_V_UKRAINI. Doi: 10.32782/2524-0072/2024-61-11